

“T A S D I Q L A N G A N”

**“O‘zkimyosanoat” AJ
Kuzatuv kengashining
2021-yil 11-oktyabrdagi
3-son bayoni bilan**

**“O‘ZKIMYOSANOAT” AJning
2021-YIL UCHUN
BIZNES REJASI**

MUNDARIJA

1.	“O‘zkimyosanoat” AJ tarkibiy o‘zgarishlari haqida	3
2.	Sanoatning mavjud va prognoz salohiyati	7
3.	Bozor va marketing konsepsiyasi	12
4.	2020-yilning asosiy natijalari	19
5.	2021 yil uchun asosiy vazifalar	20
6.	2021 yilgi moliyaviy ko‘rsatkichlar prognozi	24

1. «O'zkimyosanoat» AJ tarkibiy o'zgarishlari haqida

Kimyo sanoati korxonalarini va tashkilotlarini boshqarish tizimini takomillashtirish hamda ular faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish, tarmoq korxonalarini aksiyalashtirish jarayonlarini chuqurlashtirish, kimyo ishlab chiqarishini rivojlantirish, texnika bilan qayta jihozlash va zamonaviylashtirish uchun xorijiy investitsiyalarni keng jalb etish maqsadida Vazirlar Mahkamasining "Kimyo sanoatini boshqarish tuzilmasini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2001-yil 13-martdagi 124-son qarori bilan "O'zkimyosanoat" kimyo sanoati korxonalarini uyushmasi tugatildi va uning o'rniga "O'zkimyosanoat" davlat aksiyadorlik kompaniyasi tashkil qilindi.

2004-yilda mineral o'g'itlar ishlab chiqarish va sotish bo'yicha to'liq tuzilmani yaratish maqsadida Vazirlar Mahkamasining "Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish tuzilmasini takomillashtirish va qishloq xo'jaligiga agrokimyo xizmati ko'rsatishni yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida" 2004-yil 23-yanvardagi 33-son qaroriga muvofiq "O'zqishloqxo'jalikkimyo" DAK tugatilib, "O'zkimyosanoat" davlat aksiyadorlik kompaniyasi tarkibiga "Qishloqxo'jalikkimyo" HAJ kiritildi.

Vazirlar Mahkamasining "O'zkimyosanoat" davlat aksiyadorlik kompaniyasi tashkiliy tuzilmasini qisman o'zgartirish to'g'risida" 2004-yil 31-martdagi 154-son va "Mashinasozlik tarmogini isloh qilish chora-tadbirlari to'g'risida" 2004-yil 5-maydagi 208-son qarorlariga asosan "O'zkimyosanoat" DAKning tarkibiga "Elektroximzavod" QK AJ va "Toshkent kimyo ilmiy-tadqiqot instituti" DUK qo'shildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 24-apreldagi PF-4720-son Farmoniga muvofiq "O'zkimyosanoat" davlat aksiyadorlik kompaniyasi "O'zkimyosanoat" aksiyadorlik jamiyati deb nomlandi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'simliklarni himoya qilish va qishloq xo'jaligiga agrokimyoviy xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2016-yil 24-oktyabrdagi PQ-2640-son qaroriga muvofiq "O'zagrokimyohimoya" AJ tashkil etildi. "O'zkimyosanoat" AJ tarkibidan 13 ta "Qishloqxo'jalikkimyo" HAJ chiqarilib, «O'zagrokimyohimoya» AJ tarkibiga kiritildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zkimyosanoat" AJ boshqaruv tuzilmasini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2017-yil 12-apreldagi PQ-2884-son qarori bilan "O'zkimyosanoat" AJ tashkiliy tuzilmasi tasdiqlandi va jamiyatning asosiy vazifalari va faoliyati belgilab berildi:

ishlab chiqarish sarf-xarajatlari va kimyo korxonalarini tomonidan ishlab chiqariladigan mahsulotlar tannarxi darajasiga ta'sir o'tkazuvchi omillarni chuqur tahlil etish, resurs va energiya tejaydigan zamonaviy texnologiya va uskunalarni, ishlab chiqarish jarayonlari va sotuvlarni boshqarishning eng yangi elektron-axborot tizimlarini joriy etish, mahsulotlarning materiallar sig'imini kamaytirish, boshqaruv xodimlari sonini va noishlab chiqarish sarf-xarajatlarini

optimallashtirish hisobiga ishlab chiqarish xarajatlari va mahsulotlar tannarxini tubdan pasaytirish bo'yicha aniq chora-tadbirlarni ishlab chiqish;

tarmoqda ishlab chiqarishni yanada diversifikatsiyalashga, mamlakat mineral xom ashyo resurslari zaxiralarni tobora chuqurroq qayta ishlashga, yuqori qo'shilgan qiymatli xaridorgir sifatli kimyo mahsulotlari ishlab chiqarishni va tarmoq korxonalarida texnologik xavfsizlikni ta'minlaydigan yuqori texnologiyali zamonaviy uskunalar va innovatsion texnologiyalarni tarmoqqa keng joriy etishga yo'naltirilgan yagona texnik siyosatni amalga oshirish;

kimyo sanoati mahsulotlarining jahon konyunkturasi tendensiyalarini chuqur o'rganish va buning asosida jahon bozorlarida xaridorgir bo'lgan kimyo buyumlarining xilma-xil turlarini ishlab chiqarishni o'zlashtirish, mahalliy mahsulotlarni yangi tashqi bozorlarga olib chiqish;

import bo'yicha respublikaga olib kelinayotgan kimyo mahsulotlarini tahlil qilish va kimyo ishlab chiqarishlarini mahalliyashtirish darajasini muttasil chuqurlashtirib borish, tarmoqlararo sanoat kooperatsiyasini, shu jumladan, kichik tadbirkorlik subyektlari bilan respublikamizning yirik korxonalari o'rtasida kooperatsiya aloqalarini kengaytirish;

respublika qishloq xo'jaligi tovar ishlab chiqaruvchilarini agrotexnologiya normalariga muvofiq mutanosib nisbatdagi azot, fosfor, kaliy va kompleks o'g'itlar bilan barqaror ta'minlash;

faol investitsiya siyosatini yuritish, loyiha ishlari, ularning ekspertizasini takomillashtirish, tarmoqqa to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish;

"O'zkimyosanoat" AJ tuzilmasiga kiruvchi aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatini samaradorligini oshirishga ko'maklashish, ularda zamonaviy korporativ boshqaruv usullarini joriy etish va takomillashtirish;

yangi raqobatdosh, innovatsion texnologiyalar, mahsulot turlari yaratish va joriy etishga, mahsulotga energiya va resurs sarfini kamaytirishga, ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartirishga yo'naltirilgan ilmiy tadqiqotlar, shu jumladan, tarmoqlararo ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish;

zamonaviy korporativ boshqaruv usullarini egallagan, bozor sharoitlarida ishlarni samarali tashkil eta oladigan muhandis-texnik va boshqaruv kadrlari malakasini oshirish va qayta tayyorlash.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 29-avgustdagi №PQ-3246-son "Kimyo sanoati tashkilotlarining eksport-import faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarori bilan O'zkimesanoat "AJ tizimida tashqi savdo kompaniyasi — "O'zkimyoimpeks" MCHJning eksport-import operatsiyalari bo'yicha yagona agent tashkil etilgan bo'lib, uning asosiy vazifalari belgilangan:

chuqur marketing tadqiqotlarini o'tkazish, kimyo sanoati mahsulotiga jahon konyunkturasi tendensiyalarini o'rganish va shu asosda mahsulot sotiladigan istiqbolli xorijiy bozorlarni aniqlash va eksportga mahsulot yetkazib berish geografiyasini kengaytirish;

mahalliy korxonalar ishlab chiqaradigan mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqish, shu jumladan zamonaviy logistika tizimini keng tatbiq etish, chet ellarda savdo uylari va vakolatxonalar tashkil etish, ularga konsignatsiya va boshqa shakllardagi shartnomalar asosida tovarlar jo'natib turish yo'li bilan shunday mahsulotlarni xorij bozorlarida sotishni kengaytirish;

O'zbekiston Respublikasidan tashqarida o'tkaziladigan tender (tanlov) savdolarida, xalqaro savdo-sanoat ko'rgazmalarida, yarmarka va boshqa shunga o'xshash tadbirlarda mahsulotni keng namoyish etishni ta'minlash va uning sotilishini rag'batlantirish, kimyo sohasining eksport salohiyati to'g'risidagi axborotni ommalashtirish;

"O'zkimyosanoat" AJ tashkilotlarining ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun belgilangan tartibda chet ellardan uskunalar, ehtiyot qismlar, butlovchi buyumlar, xomashyo va materiallar tovarlar, xizmatlar xarid qilishni tashkillashtirish;

ishonchli xorijiy xaridorlar bilan uzoq muddatli hamkorlik munosabatlarini o'rnatish, kimyoviy mahsulotlar eksporti hamda "O'zkimyosanoat" AJ tashkilotlarining ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun zarur bo'lgan uskunalar, ehtiyot qismlar, butlovchi buyumlar, xomashyo va materiallar importi bo'yicha ular bilan shartnomalar tuzish;

mahsulotning yangi turlarini ishlab chiqarishni tashkillashtirish bo'yicha takliflar va marketing hisobotlarini tayyorlagan holda kimyo sanoati mahsulotlariga bo'lgan talab tendensiyalari va mahsulot sotiladigan istiqbolli bozorlarni o'rganib chiqish;

kimyo sanoati mahsulotlarining narxlarini tahlil qilish, tashqi bozorlarning o'zgaruvchan konyunkturasini hisobga olgan holda eng foydali narxda va yo'nalishlarda mahsulot yetkazib berish bo'yicha shartnomalar tuzish;

eksport bo'yicha sotilgan mahsulotlar uchun mablag'larning o'z vaqtida kelib tushishini, shuningdek, import qilinayotgan uskunalar, ehtiyot qismlar, butlovchi buyumlar, xomashyo va materiallar shartnomada ko'rsatilgan muddatlarda yetkazib berilishini ta'minlash;

"O'zkimyosanoat" AJ tashkilotlariga ularning mahsulotlarini eksportga chiqarishda, eksport oldidan moliyalashtirish shaklida, shu jumladan, tijorat banklarining kreditlarini jalb etish hisobiga tashkilotlarni avans bilan ta'minlash orqali ularga ko'maklashish;

milliy va jahon bozorlarining o'zgarayotgan konyunkturasiga tezkor munosabat bildirmoq, eksportchi korxonalar ishlab chiqaradigan mahsulotlarga chet ellardan salohiyatli xaridorlarni izlash, kimyo mahsulotlarini eksportga chiqarishda zamonaviy logistika tizimini keng joriy etish, shuningdek mahalliy korxonalarda raqobatdosh, eksportga yo'naltirilgan mahsulotlarni ishlab chiqarishga xorijiy hamkorlar buyurtmalarini joylashtirish;

mamlakatimizda ishlab chiqarilayotgan kimyo sanoat mahsulotlarini tashqi bozorlarda himoya qilish, jumladan, mahsulot belgisidan va boshqa intellektual mulk obyektlaridan foydalanish orqali bo'ladigan nohalol raqobatchilikka qarshi harakat qilish;

“O‘zkimyosanoat” AJ tashkilotlarining bo‘sh turgan ishlab chiqarish quvvatlaridan samarali foydalanish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi hududida qayta ishlash (tolling) operatsiyalarini amalga oshirish bo‘yicha xorijiy kompaniyalarni jalb etish.

Belgilangan Dasturni amalda bajarish, kimyo sanoatini rivojlantirish va diversifikatsiyalashni jadallashtirish, birinchi navbatda davlat aktivlarini xususiy mulkka sotish orqali korxonalaridagi davlat ulushini kamaytirish hisobiga sanoatning investitsiya jozibadorligini oshirish maqsadida kimyo sanoatida islohotlarni bosqichma-bosqich amalga oshirish bo‘yicha tadbirlar rejasi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Kimyo sanoatini yanada isloh qilish va investitsiya jozibadorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2019-yil 3-apreldagi PQ-4265-son qarori bilan tasdiqlandi va quyidagilar asosiy vazifalar etib belgilandi:

tarmoqning ayrim korxonalari aktivlarini mahalliy va xorijiy investorlarga sotish orqali amaldagi ishlab chiqarishlarni modernizatsiya qilish va kengaytirishga to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalarni jalb etishni rag‘batlantirish;

“O‘zkimyosanoat” AJ tashkiliy tuzilmasini takomillashtirish va jamiyat boshqaruvi organlarining mustaqilligi va mas‘uliyatini oshirishga qaratilgan korporativ boshqaruvning zamonaviy uslublarini joriy etish;

kimyo tarmog‘i korxonalarining faoliyati samaradorligini oshirish va moliyaviy holatini yanada yaxshilash.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-fevraldagi PQ-4992-son “Kimyo sanoati korxonalarini yanada isloh qilish va moliyaviy sog‘lomlashtirish, yuqori qo‘shilgan qiymatli kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqarishni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi qarori bilan O‘zbekiston iqtisodiyotini isloh qilishning yangi sharoitida kimyo sanoatini rivojlantirishni strategik jihatdan isloh qilish, kimyo sanoatini o‘zgartirishning asosiy uzoq muddatli strategik yo‘nalishlari belgilandi, shu jumladan:

texnologik transformatsiya — mahalliy xom ashyodan yarim tayyor mahsulotlarni, shu jumladan organik sintez va nanotexnologiyalar orqali ishlab chiqarishning yangi quvvatlari negizida xom ashyodan tayyor mahsulotgacha bo‘lgan ko‘p pog‘onali qo‘shilgan qiymat zanjirlarini yaratish. Bunda, qayta ishlanmagan xom ashyo (tabiiy gaz, sanoat tuzlari, paxta sellyulozasi, sirka kislotasi va boshqalar) resurslarini mamlakat hududida chuqur qayta ishlashni tashkil etish orqali ularni xom ashyo sifatida eksport qilinishini bosqichma-bosqich qisqartirish;

xo‘jalik munosabatlari tizimini transformatsiya qilish — birinchi navbatda, qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ishlab chiqaruvchilar bilan kimyo sanoati korxonalari o‘rtasidagi munosabatlar sohasida davlat tomonidan aralashuvga chek qo‘yish va eskicha reja-taqsimlash tizimidan batamom voz kechish;

mulkiy munosabatlar tizimini transformatsiya qilish — sohada yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratishga xususiy kapitalni, shu jumladan, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali kimyo korxonalarida davlat ulushini keskin

kamaytirish va kimyo sanoati korxonalarini xususiylashtirish, shuningdek, korxonalar faoliyatiga davlat hokimiyati organlari aralashuvining oldini olish;

raqamli transformatsiya — moliyaviy, moddiy va kadrlarga oid resurslar harakatini boshqarish, ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni markirovkalash, moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari asosida buxgalteriya hisobini yuritish tizimlarini joriy etish uchun sohaga zamonaviy dasturiy ta'minot tizimlarini tatbiq etish;

ilm-fan va ishlab chiqarish o'rtasidagi munosabatlar transformatsiyasi — innovatsiya jarayonlarini tashkil etish, zamonaviy texnologiyalarni transfer qilish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalar asosida fan va ishlab chiqarish o'rtasidagi o'zaro hamkorlikning yangi tizimini yo'lga qo'yish;

kadrlar tayyorlash tizimining transformatsiyasi — sohada kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini tubdan takomillashtirish, shuningdek, mavjud va yangi barpo etiladigan ishlab chiqarish quvvatlarini yuqori malakali mahalliy va xorijiy mutaxassislar bilan ta'minlash.

2. Sanoatning mavjud va prognoz salohiyati

O'zbekiston kimyo sanoati mamlakat iqtisodiyotining uzoq muddatli va barqaror rivojlanishiga zamin yaratadigan asosiy segmentlaridan biridir. Aynan kimyo sanoati deyarli barcha tarmoqlarni xom ashyo, turli materiallar va mahsulotlarni yetkazib beruvchisi bo'lib, ularning rivojlanish ko'lami, yo'nalishi va samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Bugungi kunda O'zbekiston bozorida qator yirik korxonalar faoliyat yuritmoqda, masalan "Navoiyazot" AJ, "Maksam-Chirchiq" AJ, "Farg'onaazot" AJ, "Ammofos-Maksam" AJ, "Dehqonobod kaliy zavodi" AJ, "Qo'ng'iro't soda zavodi" MCHJ, "Birinchi rezinoteknika zavodi" MCHJ va boshqalar.

O'zbekistonda kimyo sanoatining ishbilarmonlik jozibadorligining asosiy omillari, avvalo, zarur xom ashyo, malakali mehnat resurslari, rivojlangan aloqa tarmog'i, bank va yuridik xizmatlar tarmog'i hamda nisbatan arzon energiya manbalari hisoblanadi.

Tashkil qilinganidan boshlab O'zbekiston kimyo sanoati birinchi navbatda mineral o'g'itlar ishlab chiqarishga yo'naltirilgan edi. O'zbekiston Respublikasida kimyo sanoati korxonalarini har tomonlama rivojlantirish, iqtisodiy rivojlanishning hozirgi bosqichining ustuvor milliy vazifalari bilan bog'liq.

Bugungi kunda kimyo sanoati muhim ishlab chiqarish, xom ashyo va ilmiy-texnik salohiyatga ega. Bu respublika sanoat ishlab chiqarishining qariyb 2 foizini tashkil etadi. Sohada ish bilan band bo'lganlar soni 30 ming kishiga yaqin tashkil qiladi.

Ishlab chiqarilayotgan kimyoviy mahsulotlar iqtisodiyotning ko'plab tarmoqlari ehtiyojlari uchun yetkazib beriladi: qishloq xo'jaligi (mineral o'g'itlar, defoliantlar, kimyoviy o'simliklarni himoya qilish mahsulotlari), mebel sanoati (formalin, karbamid, karbamid-formaldegid smolasi), kon-metallurgiya sanoati

(natriy sianidi, poliakrilamidlar, tiomochevina, nitrat kislotasi, ammiakli suv), elektron va elektrotexnik sanoati (epoksid smolasi), neft va gaz sanoati (uniflok, K-9 mahsuloti, burg'ilash reagenti), qurilish sanoati (kalsiylangan soda, natriy nitrat), oziq-ovqat sanoati (sirka kislotasi) va boshqalar.

“O‘zkimyosanoat” AJ korxonalarini ishlab chiqaradigan mahsulotlar turiga ko‘ra, quyidagi asosiy ishlab chiqarish majmualariga ajratish mumkin:

mineral o‘g‘itlar ishlab chiqarish kompleksi;

energetika, oltin qazib olish, kimyo sanoati uchun noorganik moddalar va kimyoviy reagentlar ishlab chiqarish majmuasi;

o‘simliklarni himoya qiluvchi kimyoviy vositalar ishlab chiqarishi;

kalsiylangan soda ishlab chiqarishi;

polimer va rezina buyumlar ishlab chiqarishi.

Hozirgi kunda “O‘zkimyosanoat” AJ korxonalarida 170 dan ortiq turdagi kimyoviy mahsulotlari ishlab chiqariladi.

Hozirgi bosqichda sanoatning asosiy vazifasi, ayniqsa, muhim turdagi mahsulotlar uchun xom ashyo mustaqilligiga erishish uchun yangi turdagi mahsulotlarni o‘zlashtirish orqali xomashyo importi hajmini sezilarli darajada kamaytirishdir. Ushbu maqsadga erishish eksport qilinadigan mahsulotlar turini kengaytirish va raqobatbardoshligini oshirish, mahalliy resurslardan foydalanish, mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini texnik qayta jihozlash va rekonstruksiya qilish, chet ellik sheriklar bilan qo‘shma korxonalar tashkil etish va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali sanoatning eksport salohiyatini oshirishni o‘z ichiga oladi. Sanoatning zamonaviy tuzilishi asosini ishlab chiqarilgan mineral o‘g‘itlar, birinchi navbatda, azot va fosforli o‘g‘itlar ishlab chiqarish tashkil qiladi, bu sanoat yalpi mahsulotining yarmidan ko‘pini tashkil etadi.

So‘nggi yillarda sintetik materiallar va polimerlarni ishlab chiqarish va qayta ishlash hamda iste‘mol tovarlari ishlab chiqarish jadal sur‘atlar bilan rivojlanib bormoqda.

Hozirgi kunda soha korxonalarida modernizatsiya, ishlab chiqarish sexlarini qayta jihozlash va yuqori texnologiyalar asosida uskunalarni yangilash ishlari olib borilmoqda.

Jahon bozorida raqobatbardosh, kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqaradigan zamonaviy korxonalarni yaratish va mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish va rekonstruksiya qilish bo‘yicha loyihalarni amalga oshirish, shu jumladan xorijiy va ichki investitsiyalarni jalb qilish orqali fosforli o‘g‘itlari ishlab chiqarishni kengaytirish yaqin kelajakda kimyo sanoatini rivojlantirishning asosiy ustuvor yo‘nalishlari bo‘lib qolmoqda.

Umuman olganda, O‘zbekiston sanoatining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo‘lgan kimyo sanoatini rivojlantirish uchun keng istiqbolli imkoniyatlar mavjudligini ta’kidlash mumkin. Shu bilan birga, zamonaviy yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlarni yaratishga, shuningdek mahsulotlar uchun yangi bozorlarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan investitsiya loyihalarini amalga oshirish uchun

dunyoning yetakchi ishlab chiqaruvchilarini jalb qilish muhim yoʻnalish boʻlib qolmoqda.

Mustaqillik yillarida respublikada qator yangi obyektlar foydalanishga topshirildi, shu munosabat bilan turdosh tarmoqlar uchun xomashyo bazasini rivojlantirish zarurati yuzaga keldi.

Toshkent viloyatida "Angren" maxsus sanoat zonasi tashkil etilishi bilan "Konveyer lentolari, qishloq xoʻjaligi va avtomobil shinalari ishlab chiqarishni tashkil etish" loyihasini amalga oshirish uchun noyob imkoniyat paydo boʻldi. Zavod qurilishi Xitoyning "Poly Technologies2 kompaniyasi tomonidan amalga oshirildi. Obyektning birinchi bosqichi 2018-yilning dekabr oyida foydalanishga topshirildi.

Ushbu loyiha nafaqat mahalliy «GM-Oʻzbekiston» avtomobil ishlab chiqaruvchisini avtomobil shinalari bilan taʼminlash, balki qoʻshni mamlakatlarga mahsulot eksport qilish, qoʻshimcha malakali ish oʻrinlari yaratish imkonini beradi.

Bugungi kunda "Birinchi ryezintexnika zavodi" Markaziy Osiyoda yagona shina mahsulotlari ishlab chiqaruvchisi hisoblanadi. Korxonaning ishlab chiqarish quvvati 3 million dona avtomobil shinasini, 200 ming dona qishloq xoʻjaligi shinasini va 100 ming dona konveer tasmasini tashkil etadi.

Sanoatdagi eng yirik korxonalar "Navoiyazot" AJda:

2019-yilning dekabrda 100 ming tonna PVX, 75 ming tonna kaustik soda ishlab chiqarish majmuasi ishga tushirildi;

2020-yilning birinchi yarmida yiliga 500 ming tonna quvvatga ega nitrat kislota ishlab chiqarish yoʻliga qoʻyildi;

2020-yilning dekabr oyida quvvati 660 ming tonna boʻlgan ammiak va yiliga 577,5 ming tonna sigʻimga ega karbamid ishlab chiqarish majmuasi ishga tushirildi.

Xalq xoʻjaligi tarmoqlarining kimyo mahsulotlariga boʻlgan talabi ortib borayotganini inobatga olib, 2021-yilda yangi ishlab chiqarish obyektlarini tashkil etish rejalashtirilmoqda, joʻmladan:

"Navoiyazot" AJda metanol asosida karbamid-formaldegid konsentrati (KFK-85) va karbamid-formaldegid smolasi;

"CENTRAL AZIA CHEMIKAL" MCHJ da natriy lauret sulfat (LSN), chiziqli alkilbenzenesulfonik kislota (LABSK) va yuvish kukunlari;

"Maksam-Chirchiq" AJda vanadiy katalizatori;

burgʻilash, qurilish, oziq-ovqat va tibbiyot sanoati uchun karboksimetilsellyuloza asosidagi reagentlar;

"Toshkent kislorod zavodi" Davlat unitar korxonasi negizida tibbiy kislorod.

Ayni paytda "Oʻz kimyosanoat" AJ korxonalari kimyoviy mahsulotlarining qariyb 30 foizini Janubi-Sharqiy Osiyo, Xitoy, Eron bozorlariga, shuningdek qoʻshni mamlakatlarga eksport qilmoqda.

Shu bilan birga, kimyoviy mahsulotlar turlari va assortimentini kengaytirish, mahalliy xom ashyo asosida ishlab chiqarishni mahalliyashtirish, ishlab chiqarish tannaxsini pasaytirish bo'yicha mavjud imkoniyatlar to'liq qo'llanilmayapti va respublika qishloq xo'jaligida fosforli o'g'itlarga bo'lgan ehtiyoj qondirilmay qolmoqda.

Kimyo sanoatini yanada diversifikatsiya qilish, yangi ishlab chiqarishlarni yaratishga to'g'ridan-to'g'ri sarmoyalarni jalb qilish xamda ichki va tashqi bozorda talab qilinadigan mahsulotlar turini kengaytirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kimyo sanoatini yanada isloh qilish va investitsiya jozibadorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019-yil 3-apreldagi PQ-4265-son qarori bilan "2019-2030-yillarda kimyo sanoatini rivojlantirish dasturi" tasdiqlandi. Unda iqtisodiyot tarmoqlarida talab katta bo'lgan yangi turdagi kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqarish uchun ular asosida ishlab chiqarish klasterlari yaratish bilan sanoat korxonalarining mavjud ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligini oshirish ko'zda tutilgan.

Respublika iqtisodiyotini jadal rivojlantirish uchun innovatsion kimyoviy texnologiyalarni rivojlantirish, jahon standartlari darajasiga javob beradigan loyihalash ishlarini amalga oshirish, shuningdek kimyo sohasida yuqori malakali kadrlar tayyorlash uchun infratuzilma va tegishli sharoitlar yaratish talab etiladi xamda sohada ilmiy salohiyatni oshirish.

Kasbiy mahorat va bilim darajasini oshirish, rivojlangan ilmiy va ishlab chiqarish aloqalarini shakllantirish, kimyo sohasida fanni rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalarni jalb qilish, ilmiy salohiyatni kimyo sohasidagi innovatsion ishlanmalarga jalb qilish maqsadida fanlarni ishlab chiqish, ilmiy g'oyalarni rivojlantirish, fan, dizayn va ishlab chiqarish o'rtasida yaqin aloqalarni o'rnatish va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 25-oktyabrdagi PQ-3983-son qaroriga binoan Koreya tadqiqot instituti bilan hamkorlikda Kimyoviy texnologiyalar tashkiloti (KRIKT) tomonidan "Kimyo texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti" va "O'zkimyosanoatloyiha" AJ negizida ilmiy-loyihalash instituti – Kimyo texnologiyalari markazini yaratish bo'yicha ishlar olib borilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-fevraldagi PQ-4992-sonli qaroriga asosan "Navoiyazot" AJ, "Farg'onaazot" AJ negizida va Qoraqalpog'iston Respublikasida jami uchta kimyoviy klasterini tashkil etish rejalashtirilgan.

Hozirgi kunda xorijiy investorlar bilan o'tkazilgan tadqiqot natijalariga ko'ra "Navoiyazot" AJ kimyoviy klasterida umumiy qiymati 2,6 mlrd. dollarlik bo'lgan 16 ta investitsiya loyihasini amalga oshirish va mahalliy aholi uchun 1863 ta yangi ish o'rinlari yaratilishi rejalashtirilgan.

Qoraqalpog'iston Respublikasi sanoat klasterida umumiy qiymati 686,7 million dollarlik 3 ta investitsiya loyihasini amalga oshirish va 920 ta yangi ish o'rinlari yaratilishi ko'zda tutilgan.

"Farg'onaazot" AJ sanoat klasterida umumiy qiymati 334,4 mln. dollarlik 4 ta investitsiya loyihasini amalga oshirish va 425 ta yangi ish o'rinlari yaratish rejalashtirilgan.

Yuqorida qayd etilgan ishlab chiqarishlarni tashkil etish uchun asosiy xomashyo tabiiy gazdir.

3. Bozor va marketing konsepsiyasi

Kimyo sanoati xalq xo'jaligining muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, kimyoviy zavodlarda ishlab chiqariladigan moddalar xalq xo'jaligining barcha tarmoqlarida qo'llaniladi va kundalik hayotning barcha sohalarida uchraydi. Har qanday mamlakatda kimyoviy ishlab chiqarishni rivojlanishi umuman mamlakat taraqqiyoti bilan bog'liqdir.

Qo'shimcha qiymati yuqori bo'lgan mahsulotlarni eksport qilish korxonalarining qo'shimcha foyda olishini ta'minlaydi.

Bundan tashqari, bunday tarmoqlarning mavjudligi ma'lum bir mahsulotni chet eldan yetkazib berishdan mustaqillikni kafolatlashi mumkin.

Keng ma'noda kimyo sanoati mahsulotlarining aksariyati (ro'zg'or uchun kimyoviy moddalar yoki qurilish bo'yoqlari nazarda tutilmasa) aksariyat hollarda kimyoviy korxonalarining o'zlari uchun xom ashyo bo'lib, ularda yuqori qiymatga ega bo'lgan mahsulotlar qayta ishlanadi. Bir necha bosqichlardan keyingina xom ashyo oxirgi iste'molchiga to'qimachilik, yog'ochni qayta ishlash, oziq-ovqat, qurilish, qishloq xo'jaligi, mashinasozlik va boshqa barcha sanoat mahsulotlari shaklida yetib boradi.

Bugungi kunda dunyodagi eng yirik kimyoviy korporatsiyalar dunyoning yetakchi beshtaligiga kirgan Dow Chemical, LyondellBasell va DuPont kabi amerika kompaniyalari. Ulardan tashqari, Qo'shma Shtatlarda 170 yirik kimyo korxonalari mavjud. Ularning dunyo bo'ylab 1700 ta filiali va 2800 ta fabrikasi mavjud.

Yevropaning kimyo kompaniyalari (G'arbiy va Sharqiy Yevropa, MDH mamlakatlari) hozirgi vaqtda mahalliy xomashyo va boshqa tarmoqlarning chiqindilaridan foydalangan holda klassik turdagi mahsulotlarni ishlab chiqarish bo'yicha pozitsiyalarni egallab, bozorning beshdan bir qismini egallab turibdi.

Yevropa mintaqasi dunyodagi kimyo mahsulotlarini eksport qiluvchi (42,5%) va import qiluvchi (35,3%) hisoblanadi. Uglevodorodlarni va maxsus kimyoviy moddalarni chuqur qayta ishlash mahsulotlari Yevropa Ittifoqida sotilishning yarmini tashkil yetadi. Asosiy kimyoviy moddalar, maxsus kimyoviy moddalar va uy kimyoviy moddalari eksport qilinadi. Yevropa Ittifoqi doirasidagi eksport tashqi eksportga qaraganda deyarli ikki baravar ko'p (NAFTA mamlakatlari (AQSH, Kanada va Meksika) va Osiyo).

Dunyoning 2000 ta eng yirik davlat kompaniyalarining yillik Forbes reytingi COVID-19 pandemiyasi oqibatida yuzaga kelgan global iqtisodiy inqiroz ko'lamini tahlil qildi.

Global 2000 ro'yxatiga kiritilgan kompaniyalarning aksariyati bozor qiymati 2019-yilda faoliyati to'xtatilishi tufayli, 2020 yil o'tgan yilga nisbatan sezilarli darajada tushib ketdi, ko'p kompaniyalar mahsulot sotishlari kamaydi.

Bugungi kunda eng yirik kimyo kompaniyalari qoladi:

SINOPEK - Xitoy integratsiya energiya va kimyo kompaniyasi. Ishlab chiqarish bo'yicha mamlakatning ikkinchi yirik neft-gaz kompaniyasi (PetroChina kompaniyadan keyin). Sinopec Corp. Business neft va gazni o'rganish, neft va gazni ishlab chiqarish va tashish, neftni qayta ishlash, neft-kimyo ishlab chiqarish, mineral o'g'itlar va boshqa kimyoviy mahsulotlarni ishlab chiqarishni o'z ichiga oladi.

Neft-gazni kayta ishlash quvvati bo'yicha Sinopek Korp. dunyoda ikkinchi, etilen quvvati bo'yicha to'rtinchi o'rinda turadi.

2018-yil oxirida korporatsiyaga Xitoyda neft va gaz qazib olish bo'yicha umumiy maydoni 31,6 ming kvadrat metr bo'lgan 219-maydon uchun litsenziyalar berildi, bundan tashqari, taxminan 525 ming kvadrat metr maydonga yega 194 ta maydon uchun razvedka litsenziyalari mavjud yedi. Boshqa mamlakatlarda korporatsiya maydoni 322,6 kv.km bo'lgan bitta maydon uchun litsenziyaga yega, shuningdek 73 ta maydonlarda ulushi bor.

Korporatsiya umumiy quvvati yiliga 293,5 million tonna (yiliga 2,157 milliard barrel, kuniga 5,9 million barrel) bo'lgan 30 ta neftni qayta ishlash zavodiga egalik qiladi. Korporatsiyaning chakana savdo tarmog'i Hitoydagi eng yirik tarmoq bo'lib, 30 mingdan ziyod yoqilg'i quyish shoxobchalariga ega; 2018-yilda 180 million tonna neft mahsulotlari sotildi, shundan 70 foizdan ortig'i Xitoyda, daromadning taxminan 10 foizi Singapurga to'g'ri keladi.

Korporatsiya umumiy quvvati 18,8 million kubometr bo'lgan 353 neft mahsulotlarini saqlash omboriga egalik qiladi. 2020-yildagi savdosi 407,0 mlrd. dollar.

BASF — dunyodagi eng katta kimyoviy konsern hisoblanadi. Shtab-kvartira Germaniyaning Janubi-g'arbiy qismidagi Reynland-Palatinatdagi Lyudvigshafen shahrida joylashgan. Konsernga tegishli Yevropa, Amerika va Osiyoda 160 sho'ba korxonasi bor. Konsern dunyoning 170 davlati bilan aloqalarni saqlab, 7 mingdan ortiq mahsulot ishlab chiqaradi. BASF o'z mahsulotlarining 60% ni Yevropada sotadi. 2020-yildagi savdosi 70,7 mlrd. dollar.

SABIK — Sabic (Saudi Basic Industriyes Korporation) hozirgi kunda dunyoning 40 dan ortiq mamlakatlarida ishlaydi. Uning korxonalari ishchilarining umumiy soni 40 ming kishidan oshadi va uning aktivlari qiymati 88 milliard dollarni tashkil etadi.

Sabic IP bilan bir qatorda Sabic dunyoda polietilen ishlab chiqaruvchi uchinchi va polipropilen ishlab chiqaruvchi to'rtinchi o'rinni egallaydigan Sabic Polyolefins biznes bo'limiga ega.

DovDuPont — dunyodagi eng katta kimyoviy konglomerat. 2018-yilda kompaniya savdosi 86 milliard dollarni tashkil etdi, boshqa har qanday kompaniyaga nisbatan ko'proq. Biroq, 2019-yilning 1-iyunidan boshlab, Amerika konglomerati uchta mustaqil kimyoviy kompaniyaga bulindi: Dov, DuPont va Corteva kompaniyalarga.

LyondellBasell Industriyes — Amerikaning neft-kimyo kompaniyasi. Bosh qarorgohi Xyustonda joylashgan. Kompaniya butun dunyo bo'ylab beshta asosiy biznes segmenti orqali faoliyat yuritadi va polietilen va polipropilen ishlab chiqarish bo'yicha yetakchilardan biri bo'lib, ular elektronika, qurilish, qadoqlash, avtomobilsozlik va shu kabilarda faol foydalanilmoqda.

LyondellBasell — plastik qatronlar va boshqa kimyoviy moddalarni qayta ishlaydigan va ishlab chiqaradigan mustaqil kimyoviy kompaniyasi. U quyidagi segmentlarda ishlaydi: olefinlar va poliolefinlar-Amerika; olefinlar va poliolefinlar — Yevropa, Osiyo, xalqaro, oraliq va hosilalar; ilg'or polimer eritmalari; qayta ishlash; va texnologiyalar. Amerikadagi olefinlar va poliolefinlar segmenti etilen va etilen bi-mahsulotlari hamda Poliolefinlarni o'z ichiga olgan olefinlar ishlab chiqaradi va sotadi. 2020-yildagi savdosi 34,7 mlrd. dollar.

Mitsubishi Chemikal — Mitsubishi korporatsiyasining tarkibiy qismidir. O'tgan yili kompaniya uskunalarni tozalash va qoplash bo'yicha Germaniyaning Cleanpart Group kompaniyasini sotib oldi. Mitsubishi ilgari ham Shinryo sho'ba korxonasi orqali shu kabi xizmatlarni taqdim etgan. 2020-yilgi savdo: \$33,4 mlrd.

LJ Chem — Janubiy Koreyadagi eng yirik kimyoviy kompaniya. Bu LJ Groupning bir qismidir. Kompaniyaning Janubiy Koreyada 8 ta ishlab chiqarish maydoni, boshqa mamlakatlarda 14 ta fabrikasi (shulardan 12 tasi Osiyoda, 1 tasi Polshada va 1 tasi AQSHda), 10 ta marketing bo'linmalari, 5 ta vakolatxonalari (shu jumladan, Moskvadagi vakolatxonasi) va 2 ta tadqiqot markazlari mavjud.

Sanoati rivojlangan mamlakatlar yuqori texnologiyali maxsus materiallar ishlab chiqarishning asosiy qismini innovatsiyalar va uzoq muddatli maqsadli qayta qurish orqali jamladilar. Shu bilan birga, kimyo sanoati uchun asosiy mahsulotlarning asosiy yetkazib beruvchilari sifatida ahamiyatini yo'qotmagan yirik sanoat korxonalari arzon xom ashyo va arzon ishchi kuchi bilan ta'minlangan hududlarga faol ravishda ko'chiriladi.

Jahon kimyo sanoati qiyofasini o'zgartiradigan jiddiy omil – Yaqin Sharqda neft-kimyo mahsulotlarining faol rivojlanishi va Rossiya mahsulotlarining ba'zi yirik iste'molchilari, masalan Xitoyning mahsulotlarni import qilishdan o'z ishlab chiqarishiga va eksportiga o'tishidir.

Xalqaro ekspertlar fikriga ko'ra, global kimyo sanoatining yillik rivojlanish darajasi 3,1%, shu jumladan rivojlanayotgan mamlakatlarda bu ko'rsatkich 5,5%, Yevropa Ittifoqida 2% bo'lishi kutilmoqda.

CEFIC ekspertlarining prognoziga ko'ra, 2030-yilga kelib dunyoda kimyo va neft-kimyo mahsulotlarini ishlab chiqarish 2014-yilga nisbatan deyarli ikki baravarga oshadi va 6,25 trln. Yevro. Shu bilan birga, Xitoy mahsulotlarining ulushi 44 foizgacha ko'tariladi.

Xitoy, yaqin Sharq va Janubi-G'arbiy Osiyoda kimyo sanoati ishlab chiqarish quvvatini kengaytirish ushbu mamlakatlarning kimyo va neft-kimyo mahsulotlari jahon bozorida o'rnini sezilarli darajada o'zgartiradi va xaridorlar uchun raqobatni kuchaytiradi.

Katta tonnajli mahsulotlarni (ammiak, polietilen, polipropilen va boshqalar) ishlab chiqarishning zamonaviy texnologik darajasi bilan birlik quvvatlarini oshirish orqali samaradorlikni oshirish imkoniyatlari deyarli tugadi (optimal darajaga deyarli erishildi).

"O'zkimyosanoat" AJning hozirgi bosqichdagi asosiy vazifasi — ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash va yuqori qayta ishlashning yangi mahsulotlarini tashkil etish.

"O'zkimyosanoat" AJ O'zbekiston Respublikasi kimyo sanoatini ifodalovchi ajralmas korporativ tuzilma.

"O'zkimyosanoat" AJ tarkibiga 9 ta yirik sanoat korxonasi kiradi.

2020-yil yakunlariga ko'ra bozorbop mahsulotlar ishlab chiqarish 7,3 trln. so'm, 2019-yilga o'sish sur'ati 108,2% ni tashkil etdi.

Jahon mineral o'g'itlar bozorining narx siyosati

Karbamid

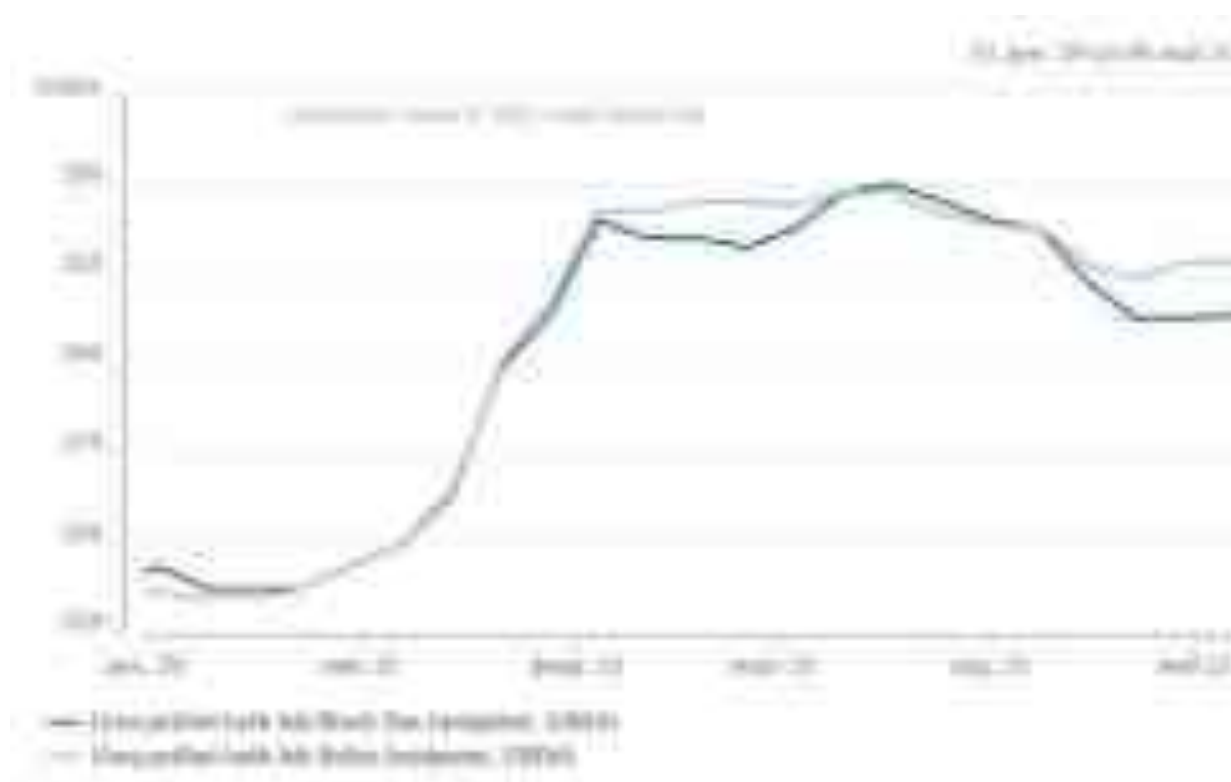
Axborot-tahlil agentliklarining ma'lumotlariga ko'ra, 2021-yilning yanvar-may oylarida dunyoning deyarli barcha mintaqalarida 1tonna karbamidning o'rtacha narxi 70 dollarga oshgan. Narxlar MMTS tenderi fonida oshmoqda.

Karbamid bozori konyukturasi makkajo'xori narxining oshishi va tenderda Hindiston katta hajmda makkajo'xori sotib olishi tufayli yaxshilandi. Bu Aqsh, Braziliya va Argentinada karbamidga bo'lgan yuqori talabni ko'rsatadi.

Kemalarning ijara stavkalari oldindan aytib bo'lmaydigan darajada o'zgarib boshladi. Endi yuk tashuvchilarning xizmat narxlari yanada qimmatlashmoqda, bu esa yetkazib beruvchilar uchun savdo xatarlari oshganligini ko'rsatadi. Narxlar ko'tarilmoqda, ammo kelajakda pasayadi.

Hindiston tenderidan so'ng, granula ko'rinishida bo'lmagan karbamid uchun talabning pasayish davri bo'lishi mumkin hamda iyun oyida va undan keyin yetkazib beriladigan partiyalar narxi tushishni boshlaydi. Shunga qaramay, granula ko'rinishidagi karbamid mahsuloti sotuvchilari ko'proq imkoniyatlarga ega bo'ladilar. Karbamid faol mavsumiy talabga ega bo'lib, mavsum o'tishi bilan yil oxirigacha uning narxi 30-40 dollargacha pasayish ehtimoli bor.

2021 yil yanvar-may oylarida karbamid narxi dinamikasi

QORA DENGIZ

Ukraina portlaridan jo'natilgan karbamid hozir deyarli sotilmayapti. Aprel oyi yuklari allaqachon to'liq sotilgan, faqat Odessa porti zavodida may oyida jo'natiladigan mahsulotlar mavjud, ammo bu ishlab chiqaruvchi Hindiston tenderida bo'lib o'tadigan savdolarni kutmoqda.

"Dneprazot" korxonada 15-maydan boshlab 1 oy davomida profilaktika ishlarini olib boradi. Ostchem kompaniyasiga tegishli zavodlar may oyida ichki bozorning karbamidga bo'lgan talabini qondirish bilan cheklanadi va ular faqat iyun oyida karbamidni eksport qilishni boshlaydi.

BOLTIQ DENGIZI

Xaridorlarning aytishlariga ko'ra, Rossiya ishlab chiqaruvchilarida may oyida ishlab chiqariladigan mahsulotlarning deyarli barchasi oldindan sotib bo'lingan. Odatda, o'g'it sifatida eksport qilinadigan granula ko'rinishida bo'lmagan karbamidning bir qismi endi ichki bozorga yoki sanoat ishlab chiqaruvchi talabgorlarga yetkazib berilmoqda.

Ammiakli selitra

JAHON BOZORI

Gruziyaning ammiakli selitra o'g'iti hanuzgacha bozorda 1 tonnasi uchun (*FOB Gruziya, qopsiz*) 235 dollardan sotilmoqda. Rossiyada ishlab chiqilgan ammiakli selitra 1 tonnasi uchun *Bolتيq dengizi portlarida (FOB, qopsiz)* 225-230

dollardan taklif etilmoqda. Qora dengiz va Boltiqbo'yi hududlarida talab pastligicha qolmoqda. Turkiyaning "Gemlik" ishlab chiqaruvchisi 1 tonna ammiakli selitra o'g'itini (*FOB Turkiya, qopsiz*) 275 dollardan taklif qilmoqda, biroq xorijiy xaridorlar 1 tonnasiga (*FOB Turkiya, qopsiz*) 220 dollardan ortiq to'lashga tayyor emas. Bozor savdogarlari tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlarga ko'ra, "Toros" uch hafta oldin Turkiyaning (*FOB, qopsiz*) tonnasi 240 dollardan sotilgan ammiakli selitrasini endi Afrikaga jo'natmoqda. Ohakli-ammiakli selitra va ammiakli selitrage bo'lgan talab G'arbiy Yevropa mamlakatlarida hamon pastligicha qolmoqda. Yevropalik ishlab chiqaruvchilar 2022-yil uchun o'g'itlar narxini hali belgilab olganicha yo'q.

Kaliy xlorid.

Yevropada granulali kaliy xloridning narxi o'zgarmadi, AQSHda esa kotirovkalar pasaygan, chunki ko'plab xaridorlar kerakli hajmlarni sotib olib bo'lishgan. Asosan, Janubi-Sharqiy Osiyoda ushbu mahsulot eng kamida 1 tonnasi 280 dollardan taklif etiladi. Biroq palma yog'i ishlab chiqariladigan mamlakatlarda hozirda o'tkaziladigan tenderlar birmuncha kamayganini hisobga olsak, bu narx qanchalik barqarorligiga hali yana bir karra ishonch hosil qilish kerak.

Turli asosiy savdo hududlarida kaliy xlorid narxlari o'rtasidagi ortib borayotgan tafovut keyingi bir necha oy ichida yo'qolmasligi oydinlashmoqda. AQSH va Yevropa mamlakatlarida narxning oshish istiqbollari minimaldir, chunki ko'pchilik xaridorlar zarur bo'lgan hajmlarni allaqachon xarid qilib bo'lishgan. Biroq Braziliya va Janubi-Sharqiy Osiyoda narxning o'sishi taklifning cheklanganligi tufayli davom etadi, Janubi-Sharqiy Osiyoda esa narxlar yaqinda bo'lib o'tadigan xaridlar tenderlari bilan bog'liq bo'ladi.

XITOI

Bahorgi tuproqni o'g'itlash mavsumi yakunlanganligi sababli mamlakatimiz ichki bozorida mahsulotga bo'lgan talab barqaror. NPK o'g'iti ishlab chiqaruvchilari o'z mahsulotlariga bo'lgan talabning pastligi sababli kaliy xloridni odatdagidan kam miqdorda sotib oldilar. Portlardagi zaxiralar bir hafta oldingi 2,4-2,45 million tonnadan 2,5 million tonna miqdorida ko'payib ketdi. Portlardagi omborlarda ozuqaviy moddalar miqdori 62% bo'lgan rus oq kaliy xlorid o'g'iti narxi bir hafta oldingi 2550 yuan/t.dan 2550-2560 yuan/t.gacha ko'tarildi. Portlarda granulalangan mahsulot narxi o'zgarishsiz qoldi va 2350 yuan/tonnani tashkil etdi. Biroq talabning kuchliligi, taklifning cheklanganligi va kuz mavsumida AQSHda kotirovkalarning ko'tarilishi, oxir-oqibat, Lotin Amerikasida, hatto asosiy xarid mavsumi allaqachon tugagan Braziliyada ham narxlarning sezilarli darajada oshishiga olib kelishi mumkin. Janubi-Sharqiy Osiyoda ham narxlar oshishi mumkin. Biroq bu mintaqada o'g'it narxi oshib ketishining oldini oladigan omillar hamon saqlanib qolmoqda.

INDONEZIYA

Mamlakatda mahsulot sotib olish bo'yicha mahalliy plantatsiyalar egalari tomonidan o'tkaziladigan tenderlar mavsumi yakunlandi. Mahalliy iste'molchilar joriy chorakda milliy valyutadagi kaliy xlorid narxi 280 dollar/t.ga yetishini, 3-chorakda esa ko'pi bilan 1 tonnasiga 300 dollarni tashkil qilishini kutishmoqda.

"O'zkimyosanoat" AJ korxonalarini tomonidan mineral o'g'itlarni realizatsiya qilish to'g'risida

"O'zkimyosanoat" AJ tarkibiga kiradigan korxonalar tomonidan mineral o'g'itlarning ulgurji savdosi tovar-xom ashyo birjasida amalga oshiriladi, birja savdolarida ulgurji xaridorlar "Agrokimyohimoya" hududiy AJ, klasterlar va boshqa iste'molchilar hisoblanadi.

Mineral o'g'itlar va boshqa kimyoviy mahsulotlarni eksport qilish hajmi har yili hukumatning mineral o'g'itlarni ishlab chiqarish va sotish balansi to'g'risidagi qarorlari, shuningdek O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tovarlar va xizmatlar eksporti prognozi to'g'risida" gi qarori bilan belgilanadi.

Sanoat korxonalarini har yili 42-44 turdagi tovarlarni eksport qiladilar. Asosiy mahsulotlar: ammiakli selitra, karbamid, ammoniy sulfat, kaliy xlorid, kalsiynatsiyalangan soda, ammofos, ammiak, natriy xlorat va boshqalar.

Respublika korxonalarini tomonidan ishlab chiqarilgan mineral o'g'itlar dunyoning 30 dan ortiq mamlakatlari eksport qilinmoqda.

Eksport uchun ustuvor yo'nalishlar Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari (Hindiston, Vyetnam, Shri-Lanka, Bangladesh, Malayziya va boshqalar). Eksport salohiyati — 350-400 ming tonna.

Yiliga 450 ming tonnagacha mineral o'g'itlar salohiyatiga ega bo'lgan qo'shni mamlakatlar – Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va Afg'oniston, Eron, Turkiya – 100 ming tonnadan ortiq mineral o'g'itlarni eksport qilish uchun strategik va iqtisodiy jihatdan foydali bo'lib qolmoqda.

4. 2020-yilda olib borilgan faoliyatning qisqacha natijalari

4.1 Sanoatning asosiy ko'rsatkichlari.

2020-yilda respublika ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlaridan kelib chiqib, quyidagi asosiy vazifalar belgilandi:

sanoat ishlab chiqarishining barqaror o'sishini ta'minlash;

investitsiya loyihalarini amalga oshirishni ta'minlash;

sanoatning eksport salohiyatini oshirish;

tarmoqdagi alohida korxonalarining aktivlarini mahalliy va xorijiy investorlarga sotish orqali mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish va kengaytirishga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni jalb qilishni rag'batlantirish chora-tadbirlarini amalga oshirish;

tarmoq korxonalarining moliyaviy barqarorligini oshirish chora-tadbirlarini amalga oshirish.

“O‘zkimyosanoat” aksiyadorlik jamiyati boshqaruvi tomonidan mavjud ishlab chiqarishlar hajmini barqarorlashtirish va oshirish, energiya sarfini kamaytirish va import o‘rnini bosuvchi mahsulotlar ishlab chiqarishni ko‘paytirishga qaratilgan ishlar davom ettirilmoqda, strategik ahamiyatga ega investitsiya loyihalarini amalga oshirish bo‘yicha ishlar jadallashtirilmoqda.

2020-yil yakuni bo‘yicha sohada quyidagi ko‘rsatkichlarga erishildi:

- tovar mahsuloti ishlab chiqarish prognozi 94 foizga bajarildi;
- ishlab chiqarishning o‘shish sur‘ati – 108,2% ni tashkil etdi;
- mahsulot eksporti prognozi 67,7 foizga bajarildi;
- investitsiya dasturi bo‘yicha o‘zlashtirish 102,0% ni tashkil etdi;
- mineral o‘g‘itlar ishlab chiqarish prognozi 91,1 foizga bajarildi.

Azotli va fosforli o‘g‘itlarni ishlab chiqarish prognozi ko‘rsatkichlari bajarilmasligining asosiy sabablari:

kuz-qish davrida (yanvar-fevral, noyabr-dekabr) tabiiy gaz ta‘minotidagi cheklovlar;

“Ammofos-Maksam” aksiyadorlik jamiyatida qishloq xo‘jaligi ishlab chiqaruvchilari tomonidan tayyor mahsulotlar o‘z vaqtida sotib olinmaganligi sababli mablag‘ taqchilligi natijasida fosforit xomashyosi yetishmasligi.

4.2. Mineral o‘g‘itlarni sotishda balans ko‘rsatkichlarining bajarilishi

2020-yilda jami 1180,8 ming tonna mineral o‘g‘itlar 100 foiz ozuqaviy tarkibda, shu jumladan, azotli – 859,2 ming tonna, (90,5%, -90,3 ming tonna), fosforli o‘g‘itlar – 111,6 ming tonna (81,5%, -25,4 ming tonna), kaliyli o‘g‘itlar – 210,0 ming tonna (100%) ishlab chiqarildi.

Mineral o‘g‘itlarni birja savdolari orqali sotish 100% sof holatda, jami 856,8 ming tonnani (85%, -151,5 ming tonna), shu jumladan, azotli o‘g‘itlar — 704,3 ming tonna (87,4 foiz, — 101,9 ming tonna), fosforli o‘g‘itlar — 103,0 ming tonna (72,5 foiz, — 39,2 ming tonna), kaliyli o‘g‘itlar — 46,9 ming tonna (82,6%, — 10,4 ming tonna)ni tashkil etdi.

Tashqi bozorlardagi narxlar va talab konyunkturasini hisobga olgan holda, 318,8 ming tonna (84,0 foiz, -60,9 ming tonna) mineral o‘g‘itlar, shu jumladan, azotli o‘g‘itlar – 168,8 ming tonna (87,8 foiz, -23,4 ming tonna) ming tonna), fosforli o‘g‘itlar — 8,8 ming tonna (118,1%, +1,4 ming tonna), kaliyli o‘g‘itlar — 141,2 ming tonna (78,4%, -38,8 ming tonna) eksport qilindi.

Shu bilan birga, qiymat bo‘yicha eksport hajmi 131.9 mln. dollarni yoki prognozning 69,2 foizini tashkil etdi.

5. 2021-yil uchun tarmoq vazifalari.

2021-yil uchun asosiy vazifalar quyidagilar:

- sanoat ishlab chiqarishining barqaror o‘shishini ta‘minlash;
- 2021-yilda 281,4 million dollar ekvivalentida kapital qo‘yilmalarni o‘zlashtirgan holda, investitsiya loyihalarini amalga oshirishni ta‘minlash;
- sohaning eksport salohiyatini oshirish;
- mahsulot tannarxini pasaytirish chora-tadbirlarini amalga oshirish orqali sanoat korxonalarining moliyaviy barqarorligini oshirish;
- investitsiya loyihalarini amalga oshirish orqali yangi ish o‘rinlari yaratish.

5.1. Sanoat ishlab chiqarishning barqaror o‘shishini ta‘minlash.

2021-yilda 126,9 foiz o‘shish sur‘ati bilan tovar mahsuloti ishlab chiqarish prognoz qilinmoqda.

Tovar mahsulotlari ishlab chiqarishning o‘shishi quyidagilar evaziga ko‘zda tutilmoqda:

“Navoiyazot” aksiyadorlik jamiyatida PVX, kaustik soda va metanol ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanishni oshirish;

“Navoiyazot” aksiyadorlik jamiyatida yangi nitrat kislota ishlab chiqarishni ishga tushirishni hisobga olgan holda, ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish va ammiakli selitra ishlab chiqarish hajmini oshirish;

“Navoiyazot” aksiyadorlik jamiyatida ammiak va karbamid ishlab chiqarish quvvatlarini ishga tushirish;

"Ammofos-Maksam" AJda ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanishni oshirish.

“Birinchi rezinotexnika zavodi” MCHJda ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish va rezina buyumlar ishlab chiqarishni oshirish.

Mineral o‘g‘itlar balansining prognoz ko‘rsatkichlari.

Mineral o‘g‘itlar ishlab chiqarish 1454,8 ming tonna (o‘shish sur‘ati 123,2 foiz), shu jumladan, azotli o‘g‘itlar 1105,4 ming tonna (128,7 foiz), fosforli o‘g‘itlar 133,4 ming tonna (119,5 foiz) va kaliy o‘g‘itlari 216,0 ming tonna (102,9 foiz) ishlab chiqarish rejalashtirilgan.

Respublika iste‘molchilariga jami 1038,01 ming tonna, shu jumladan, azotli o‘g‘itlar 851,06 ming tonna, fosforli o‘g‘itlar 126,95 ming tonna va kaliyli o‘g‘itlar 60,0 ming tonna miqdorida mineral o‘g‘itlar sotish ko‘zda tutilgan .

Mineral o‘g‘itlar eksporti hajmi 463,41 ming tonna, jumladan, azotli o‘g‘itlar 268,9 ming tonna, fosforli o‘g‘itlar 14,51 ming tonna va kaliyli o‘g‘itlar 180,0 ming tonnaga yetkazilishi prognoz qilinmoqda.

Mineral o‘g‘itlarni ishlab chiqarish va ulardan foydalanish balansining prognoz parametrlari O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 29-martdagi 162-son qarori bilan tasdiqlangan.

Umuman olganda, “O‘zkimyosanoat” AJ biznes-rejasi prognozi tarmoq korxonalarining sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish prognoz parametrlari asosida ishlab chiqilgan.

5.2. 2021-yilda investitsiya loyihalarini amalga oshirish

2021-yilda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 28-dekabrda PQ-4937-son qaroriga muvofiq 3 ta investitsiya loyihasini yakunlash bilan yillik o‘zlashtirish hajmi 281,4 million dollar bo‘lgan investitsiya loyihalarini amalga oshirish rejalashtirilgan:

“Navoiyazot” AJda metanol asosidagi karbamid-formaldegid konsentrati (KFK-85) ishlab chiqarishni tashkil etish;

“CENTRAL AZIA KEMIKAL” MCHJda natriy lauret sulfat (NLS), chiziqli alkilbenzol sulfon kislotasi (LABSK) va kir yuvish kukunlari ishlab chiqarishni tashkil etish;

“Maksam-Chirchiq” aksiyadorlik jamiyati negizida vanadiy katalizatorini tajriba-sinov asosida ishlab chiqarishni tashkil etish.

Bundan tashqari, “O‘zkimyosanoat” AK takliflariga asosan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-fevraldagi “Kimyo sanoati korxonalarini yanada isloh qilish va moliyaviy sog‘lomlashtirish, ishlab chiqarishni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4992-son qarori qabul qilindi. yuqori qo‘shimcha qiymatga ega kimyo mahsulotlari” qo‘shimcha 6 ta investitsiya loyihasi:

1. Toshkent viloyati Yuqori Chirchiq tumanida burg‘ilash, qurilish, oziq-ovqat va tibbiyot sanoati uchun karboksimetilsellyuloza asosidagi reaktivlar ishlab chiqarishni tashkil etish (II bosqich).

2. “Toshkent kislorod zavodi” davlat unitar korxonasi negizida tibbiy kislorod ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish.

3. “Qo‘ng‘irot soda zavodi” MCHJda karbonat-angidrid gazidan soda ishlab chiqarishni tashkil etish.

4. “Navoiyazot” aksiyadorlik jamiyati negizida karbamid-formaldegid smola ishlab chiqarishni tashkil etish;

5. “Jizzax Plastmassa” aksiyadorlik jamiyatida poliyetilen paketlar ishlab chiqarishni tashkil etish (II bosqich).

6. “Navoiyazot” AJ negizida sulfat kislotasi ishlab chiqarishni tashkil etish.

5.3. Tarmoqning eksport salohiyatini oshirish.

Soha korxonalarining eksport salohiyatini oshirish maqsadida “O‘zkimyosanoat” AJ tizimida “O‘zkimyoimpeks” MCHJning eksport-import operatsiyalari bo‘yicha yagona agenti – tashqi savdo kompaniyasi tashkil etildi.

Tashkilotning afzalliklari quyidagilardan iborat:

- mahsulotlarni eksport qilish, shuningdek, korxonalarining ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun xomashyo va materiallarni import qilishning yagona tashqi savdo marketing strategiyasi yaratilganligi;

- mahsulotlarni tashqi bozorga yagona brend ostida eksport qilishda ishtirok etish, shuningdek, brendni adolatsiz raqobatdan himoya qilinganligi;

- korxonalarining ishlab chiqarish ehtiyojlarini xomashyo bilan uzluksiz ta'minlash uchun xomashyo bazasining mavjudligi;

- uzoq muddatli hamkorlikka asoslangan ishonchli tarqatish tarmog'i tashkil etilganligidir.

2021-yilda mahsulot eksporti prognoz parametrlarini bajarish maqsadida "O'zbekimpeks" MCHJ tomonidan tegishli shartnoma va kelishuvlar imzolandi.

2021-yilda "O'zbekimpeks" AK korxonalari "O'zbekimpeks" MCHJ bilan birgalikda marketing tadqiqotlarini kuchaytirish orqali yangi savdo bozorlarini rivojlantirish bo'yicha ishlarni davom ettirmoqda.

Mahsulotlarni eksportga chiqarish, jumladan, "O'zbekimpeks" MCHJ va "O'zbekimpeks" aksiyadorlik jamiyati korxonalarining respublika va xorijda o'tkaziladigan ko'rgazma va yarmarkalarda ishtirok etishini ta'minlash bo'yicha ishlar olib boriladi.

Hukumatlararo komissiyalar kun tartibiga "O'zbekimpeks" AJ korxonalari tomonidan kimyo mahsulotlari eksportini (Turkmaniston, Xitoy, Turkiya, Qozog'iston va boshqalar) tashkil etish bo'yicha takliflar kiritiladi;

Logistika (avtomobil va konteyner tashish) va transport yo'laklaridan samarali foydalanishni (o'g'itlarni Bandar Abbas porti orqali Janubiy va Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlariga jo'natish) optimallashtirish bo'yicha ishlar davom ettiriladi.

5.4. Tarmoq korxonalarining moliyaviy barqarorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlarini amalga oshirish.

2021-yilda korxonalarining moliyaviy barqarorligini oshirish ishlari davom ettiriladi, jumladan:

- ichki va tashqi bozorda talab yuqori bo'lgan yuqori likvidli mahsulotlar ishlab chiqarishni yangidan joriy etish uchun ishlab chiqarish quvvatlarini bosqichma-bosqich rivojlantirish;

- mahsulot tannarxini pasaytirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar rejasini amalga oshirish;

- asosiy bo'lmagan aktivlar va foydalanilmayotgan obyektlarni (shu jumladan, ustaxonalar, obyektlar va ularga tutash hududlar) sotish.

5.5. Yangi ish o'rinlarini yaratish.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 28-dekabrdagi "2021-2023-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasi investisiya dasturini yangi ishlab chiqarishlarni joriy etish orqali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi

PQ-4937-son qaroriga muvofiq 125 ta yangi ish o'rne yaratish rejalashtirilgan, jumladan:

«Navoiyazot» AJda metanol asosidagi karbamid-formaldegid konsentrati (KFK-85) ishlab chiqarishni tashkil etish orqali – 45 ta ish o'rne;

«SENTRAL AZIA KEMIKAL» MCHJda natriy lauret sulfat (LSN), chiziqli alkilbenzol sulfon kislotasi (LABSK) va kir yuvish kukunlari ishlab chiqarishni tashkil etish orqali – 70 ta ish o'rne;

“Maksam-Chirchiq” AJ negizida vanadiy katalizatorini tajriba-sinov ishlab chiqarishni tashkil etish orqali – 10 ta ish o'rne.

6. 2021-yil moliyaviy ko'rsatkichlar prognozi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Kimyo sanoatining boshqaruv tuzilmasini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2001-yil 13-martdagi 124-sonli qaroriga muvofiq "O'zkimyosanoat" AJ boshqaruv apparati xarajatlari Jamiyat daromadlari hisobiga amalga oshiriladi (asosan, sanoat tashkilotlarining ustav fondlaridagi "O'zkimyosanoat" AJ ulushi bo'yicha dividendlar hisobiga).

Jamiyat Ustaviga ko'ra, boshqaruv apparati moliya-xo'jalik faoliyati bilan shug'ullanmaydi.

Boshqaruv apparatining 2021-yil yakuni bo'yicha moliyaviy natijasi 2020-yil yakuni bo'yicha dividendlar va boshqa ajratmalar ko'rinishidagi korxonalaridan tushumlar hamda 2021-yilda boshqaruv apparatini saqlash xarajatlari hisobidan shakllantiriladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kimyo sanoati korxonalarini yanada isloh qilish va moliyaviy sog'lomlashtirish, yuqori qo'shimcha qiymatga ega kimyo mahsulotlari ishlab chiqarishni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2021-yil 13-fevraldagi PQ-4992-son qarori bilan strategik yo'nalishlar kimyo sanoati tuzilmasini transformatsiya qilish uchun belgilandi.

Kimyo sanoatini transformatsiya qilish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish doirasida 2035-yilgacha kimyo va gaz-kimyo sanoatini strategik rivojlantirish dasturini ishlab chiqish, shuningdek, kimyo sanoatining innovatsion ilmiy-tadqiqot, ishlab chiqarish va kimyo sanoati uchun ta'lim tizimi klasterini yaratish ko'zda tutilmoqda.

Bundan tashqari, 2021-yilda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqqamli O'zbekiston - 2030 "strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2020-yil 5-oktyabrdagi Farmoniga muvofiq

raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish ishlari davom ettiriladi.

Yuqoridagi chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun "O'zkimyosanoat" AJning o'z mablag'larini xarajatlar smetasiga kiritgan holda yo'naltirish rejalashtirilmoqda.

Aksiyadorlik jamiyatlarining 2021-yilgi moliyaviy-xo'jalik faoliyati natijalari bo'yicha dividendlar ko'rinishidagi Jamiyatning kutilayotgan daromadlarini hisoblash Ryespublika Hukumati tomonidan qabul qilingan soliq siyosatini hisobga olgan holda amalga oshirildi.

**2021 йил учун "Ўзкимёсаноат" АЖ саноат корхоналарининг
асосий молиявий-иқтисодий кўрсаткичлари**

№	Кўрсаткичлар номи	Улчов бирлиги	2020 йил амалда	2021 йил режа	2020 йилга нисбатан ўсиш
1.	Саноат маҳсулотлар ҳажми	млрд.сўм	7 305,6	9 969,8	126,9
2.	Минерал ўғитларни ишлаб чиқариш (100% соф ҳолда), жами	минг.тонн	1180,8	1 454,8	123,2
	шу жўмладан:				
	азотли ўғитлар	минг.тонн	859,2	1 105,4	128,7
	фосфат ўғитлари	минг.тонн	111,6	133,4	119,5
	калийли ўғитлар	минг.тонн	210,0	216,0	102,9
3.	Соф фойда	млрд.сўм	436,2	808,2	185,3

**2021 йилда "Ўзкимёсаноат" АЖ бўйича амалга ошириладиган инвестиция лойиҳалари доирасида
инвестицияларни ўзлаштириш режаси**

млн. долл.

№	Лойиҳа ташаббускорлари ва лойиҳа номи	Лойиҳа умумий қиймати	2021 йилда ўзлаштириш режаси	I чорак	II чорак	III чорак	IV чорак
	"Ўзкимёсаноат" АЖ - ЖАМИ	1 326,8	281,4	30,9	37,4	60,4	152,7
	ўз маблағлари	89,5	40,7	5,1	0,9	8,5	26,2
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	1 231,6	239,1	24,2	36,5	51,9	126,5
	тижорат банклари кредитлари	5,7	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
1	"Самарқандкимё" АЖ корхонасида минерал ўғитлар ишлаб чиқариш комплексини ташкил этиш	200,0	40,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	<i>шу жамладан:</i>						
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	200,0	40,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2	"Навоиозот" АЖда карбамид-фармальдегид концентрати (КФК-85) ишлаб чиқаришни ташкил этиш	18,1	15,6	15,6			
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	3,5	3,5	3,5			
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар	14,6	12,1	12,1			
3	"Навоиозот" АЖ да техник газ ишлаб чиқаришни ташкил этиш	16,0	12,0		1,0	1,5	9,5
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	3,0	2,0		0,2	0,3	1,5
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар	13,0	10,0		0,8	1,2	8,0
4	Техник ва корд мато, полиэфир-штапель калава ишлаб чиқариш	88,0	10,0		0,1	2,9	7,0
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	28,0	4,0		0,1	0,9	3,0
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар	60,0	6,0		0,0	2,0	4,0

№	Лойиҳа ташаббускорлари ва лойиҳа номи	Лойиҳа умумий қиймати	2021 йилда ўзлаштириш режаси	I чорак	II чорак	III чорак	IV чорак
5	"CENTRAL ASIA CHEMICAL" МЧЖ да лауретсульфат натрий (ЛСН), алкилбензолсульфон кислота (ЛАБСК) ва кир-ювиш кукуни ишлаб чиқариш	9,9	3,0	3,0			
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	4,2	1,4	1,4			
	<i>тижорат банклари кредитлари</i>	5,7	1,6	1,6			
6	Навоиозот АЖ да қуруқ циансоль ишлаб чиқариш	30,0	11,0		0,2	2,1	8,7
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	5,0	0,7		0,2	0,1	0,4
	<i>тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар</i>	25,0	10,3			2,0	8,3
7	"Навоиозот" АЖ да роданист аммония и полисульфид натрий асосида тиомочевина ишлаб чиқариш	50,0	21,0		0,2	3,0	17,8
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	10,0	10,3		0,2	2,0	8,1
	<i>тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар</i>	40,0	10,7			1,0	9,7
8	"Навоийозот" АЖда ҳавони тақсимлаш ускунасини қурилиши	52,0	25,0	1,0	6,5	7,5	10,0
	<i>шу жамладан:</i>						
	<i>тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар</i>	52,0	25,0	1,0	6,5	7,5	10,0
9.	"Навоиозот" АЖ да поливинилхлорид ишлаб чиқаришни ташкил этиш (II босқич)	442,0	60,0	0,5	18,5	21,0	20,0
	<i>шу жамладан:</i>						
	<i>тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар</i>	442,0	60,0	0,5	18,5	21,0	20,0
10	"Қунғирот сода заводи" МЧЖ да кальциланган сода ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш	180,0	30,0		0,1	3,9	26,0
	<i>шу жамладан:</i>						
	<i>тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар</i>	180,0	30,0		0,1	3,9	26,0
11	"МАХАМ-CHIRCHIQ" АЖ да протеин (белок) ишлаб чиқаришни ташкил этиш	50,0	10,0	0,2		3,3	6,5
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	10,0	4,0	0,2		2,3	1,5
	<i>тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар</i>	40,0	6,0			1,0	5,0

№	Лойиҳа ташаббускорлари ва лойиҳа номи	Лойиҳа умумий қиймати	2021 йилда ўзлаштириш режаси	I чорак	II чорак	III чорак	IV чорак
12	Корея-Ўзбекистон илмий-тадқиқот ва лойиҳа институти кимё-технология инновация марказини ташкил этиш	53,8	2,8			1,3	1,5
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	13,8	2,8			1,3	1,5
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	40,0					
13	"Максам-Чирчик" АЖ да ванадий катализаторлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш	2,0	2,0	0,0	0,2	0,6	1,2
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	2,0	2,0	0,0	0,2	0,6	1,2
14	"Навоиазот" АЖ да олтин гугурт кислотасини ишлаб чиқариш	5,0	4,0	0,6	0,6	1,3	1,5
	<i>шу жамладан:</i>						
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	5,0	4,0	0,6	0,6	1,3	1,5
15	"Навоийазот" АЖда калий нитрати ишлаб чиқаришни ташкил этиш	90,0	30,0			1,5	28,5
	<i>шу жамладан:</i>						
	ўз маблағлари	10,0	10,0			1,0	9,0
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	80,0	20,0			0,5	19,5
16	"Қўқон суперфосфат заводи" ни модернизация қилиш, ишлаб чиқариш қувватини ошириш ва янги турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш (II босқич)	40,0	5,0			0,5	4,5
	<i>шу жамладан:</i>						
	тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар	40,0	5,0			0,5	4,5

2021 йилга "Ўзкимёсаноат" АЖ саноат корхоналари таркибида ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш ва ишлаб чиқариш таннархини камайтириш учун мақсадли кўрсаткичлари

№	Корхонанинг номи	Ўлчов бирлиги	Пасайиш режаси	шу жумладан:								
				ишлаб чиқариш харажатлари						билвосита харажатлар		
				жами	шулардан:					жами	шулардан:	
					энергия манбаларини тежаш	хом ашё ва материаллар харажатларини оптималлаштириш	технологик ва бошқа йўқотишларни камайтириш	саноат ва ишлаб чиқариш ходимлари сонини оптималлаштириш	бошқа ишлаб чиқариш харажатлари ва операцион харажатларни камайтириш		АУПни сақлаш харажатларини камайтириш	қўшимча харажатларни камайтириш
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
"Ўзкимёсаноат" АЖ		%	4,1	3,9	3,4	0,4		0,03	0,2	0,2		0,2
		млн.сўм	380 185	364 235	313 272	33 969		2 386	14 609	15 950		15 950
шу жумладан:												
1.	"Навоиозот" АЖ	%	7,2	7,2	7,2					0,03		0,03
		млн.сўм	309 078	307 704	307 704					1 374		1 374
2.	"Максам-Чирчик" АЖ	%	0,6	0,6	0,2	0,1		0,1	0,1			
		млн.сўм	10 125	10 125	3 981	1 382		2 386	2 376			
3.	"Ферганаазот" АЖ	%	1,8	0,8		0,7		0,0	0,1	1,0		1,0
		млн.сўм	24 907	10 996		9 075			1 921	13 911		13 911
4.	"Аммофос-Максам" АЖ	%	2,7	2,7	0,2	2,5			0	0,1		0,1
		млн.сўм	25 365	24 798	1 411	23 387			0	567,3		567
5.	"Дехканабадский калийный завод" АЖ	%	1,1	1,0	0,01				1,0	0,02		0,02
		млн.сўм	5 429	5 331	70				5 261	98		98
6.	"Кунградский содовый завод" МЧЖ	%	1,4	1,4	0,03	0,03			1,4			
		млн.сўм	5 281	5 281	105	126			5 050,0			

Инвестиция дастурига киритилган лойиҳаларни амалга ошириш, маҳаллийлаштириш дастури ҳамда 2021 йилга мўлжалланган касаначиликни ривожлантириш дастури орқали яратилган янги иш ўринлари ДАСТУРИ

№	Лойиҳа номи	Янги иш ўринлари яратиш дастури				
		Жами	шу жумладан			
			инвестиция дастури буйича	маҳаллийлаштириш дастури буйича	саноатни ривожлантириш дастури буйича	касаначиликни ривожлантириш дастури буйича
1	“Навоиазот” АЖда карбамид-фармальдегид концентрати (КФК-85) ишлаб чиқаришни ташкил этиш	45	45			
2	"CENTRAL ASIA CHEMICAL" МЧЖ да лауретсульфат натрий (ЛСН), алкилбензолсульфон кислота (ЛАБСК) ва кирювиш қуқуни ишлаб чиқариш	70	70			
3	"Максам-Чирчик" АЖ да ванадий катализаторлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш	10	10			
	ЖАМИ:	125	125			

"Ўзкимёсаноат" АЖ томонидан 2021 йилга режалаштирилган саноат маҳсулотлар ишлаб чиқариш

(МИНГ ТОННА)

Маҳсулот Номи	2020 йил амалда	2021 йилга режа	I чорак	II чорак	III чорак	IV чорак
Минерал ўғитлар (100% с.х.)да - жами:	1 180,8	1 454,8	296,0	393,3	392,7	372,8
азотли ўғитлар	859,2	1105,4	214,2	308,4	302,3	280,5
фосфат ўғитлари	111,6	133,4	33,3	35,7	33,6	30,8
калийли ўғитлар	210,0	216,0	48,5	49,1	56,8	61,5
Кам зичликдаги аммиакли селитра	63,2	60,0	15,0	15,0	15,0	15,0
ХМД	3,6	3,5	0,0	1,2	1,4	1,0
Натрий нитрат	4,8	4,5	1,2	1,3	1,3	0,8
Натрий бикарбонат	1,9	2,4	0,3	0,8	0,8	0,5
Натрий цианиди	37,2	38,0	9,4	9,5	9,6	9,6
ПВХ (поливинилхлорид)	48,7	90,0	22,2	22,4	22,7	22,7
Натрий гидроксиди 32%	55,4	87,5	21,4	21,8	22,1	22,3
Кальцийланган сода	185,3	200,0	47,0	54,0	43,9	55,2
Автомобил шиналари (минг. дона)	417,4	1600,0	17,2	348,6	564,8	669,4
Қишлоқ хўжалик шиналари (минг.дона)	2,1	30,0	0,0	6,7	10,0	13,3
Конвейер лентаси (минг.п.м.)	43,8	73,6	5,9	22,9	22,1	22,7

**"Ўзкимёсаноат" АЖ ижро аппаратини 2018-2021 йиллар давомида
МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРНИНГ ҚИЁСИЙ ТАҲЛИЛИ**

(минг. сўм)

Кўрсаткичлар номи	Сатр коди	2018 йил		2019 йил		2020 йил		2021 йил режа				
		режа	амалда	режа	амалда	режа	амалда	I чорак	I ярим йиллик	9 йолик	йиллик	
Маҳсулот (товар, иш ва хизмат) ларни сотишдан соф тушум	10											
Сотилган маҳсулот (товар, иш ва хизмат) ларнинг таннари	20											
Маҳсулот (товар, иш ва хизмат) ларни сотишнинг ялпи фойдаси (зарари) (сатр.010-020)	30											
Давр харажатлари, жами (сатр.050+060+070+080), шу жумладан:	40	18 878 947	17 903 898	28 919 648	27 187 182	60 872 023	55 511 248	7 213 581	26 416 765	52 589 475	94 540 516	
Сотиш харажатлари	50											
Маъмурий харажатлар	60	11 950 431	10 448 990	19 392 586	17 373 099	23 616 366	16 244 946	4 058 910	11 352 793	21 677 594	35 320 554	
Бошқа операцион харажатлар	70	6 928 516	7 454 908	9 527 062	9 814 082	37 255 658	39 266 302	3 154 672	15 063 973	30 911 881	59 219 962	
Ҳисобот даврининг солиқ солинадиган фойдадан келгусида чегириладиган харажатлари	80											
Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари	90	239 432	420 241	167 271	4 084 533	404 789	564 346	145 175	15 695 269	15 845 269	15 995 269	
Асосий фаолиятнинг фойдаси (зарари) (сатр. 030-040+090)	100	-18 639 515	-17 483 657	-28 752 377	-23 102 648	-60 467 234	-54 946 902	-7 068 406	-10 721 497	-36 744 207	-78 545 247	
Молиявий фаолиятнинг даромадлари, жами (сатр.120+130+140+150+160), шу жумладан:	110	22 201 636	36 802 178	55 144 464	60 411 887	84 493 964	104 039 281	1 699 886	73 621 479	82 924 991	126 590 521	
Дивидендлар шаклидаги даромадлар	120	22 006 023	36 703 151	55 117 229	58 439 554	79 461 546	96 592 640	264 827	69 660 420	78 463 332	121 628 212	
Фоизлар шаклидаги даромадлар	130							1 291 618	3 960 503	4 460 503	4 960 503	
Молиявий ижарадан даромадлар	140											
Валюта курси фарқидан даромадлар	150	195 613	99 026	27 235	1 972 333	2 164 748	1 635 340	143 442	556	1 156	1 806	
Молиявий фаолиятнинг бошқа даромадлари	160					2 867 670	5 811 301					
Молиявий фаолият бўйича харажатлар (сатр.180+190+200+210), шу жумладан:	170	57 569	113 484	21 963	11 963 086	19 504 769	8 341 451				260 000	
Фоизлар шаклидаги харажатлар	180					9 500 000	7 477 931				260 000	
Молиявий ижара бўйича фоизлар шаклидаги харажатлар	190											
Валюта курси фарқидан зарарлар	200	57 569	113 484	21 963	11 963 086	10 004 769	863 520					
Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар	210											
Умумхўжалик фаолиятининг фойдаси (зарари) (сатр.100+110-170)	220	3 504 552	19 205 037	26 370 124	25 346 153	4 521 961	40 750 929	-5 368 520	62 899 983	46 180 785	47 785 274	
Фавқулддаги фойда ва зарарлар	230											
Фойда солиғини тўлагунга қадар фойда (зарар) (сатр.220+/-230)	240	3 504 552	19 205 037	26 370 124	25 346 153	4 521 961	40 750 929	-5 368 520	62 899 983	46 180 785	47 785 274	
Фойда солиғи	250											
Налог на сверприбыль	251											
Фойдадан бошқа солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар	260											
Ҳисобот даврининг соф фойдаси (зарари) (сатр.240-250-260)	270	3 504 552	19 205 037	26 370 124	25 346 153	4 521 961	40 750 929	-5 368 520	62 899 983	46 180 785	47 785 274	

**"Ўзкимёсаноат" АЖ ижро аппарати бўйича
2021 йилга молиявий натижалар режаси**

(минг. сум)

№	Кўрсаткичлар номи	2020 йил		2021 йилга режа	шу жумладан чораклар бўйича:		
		режа	амалда		I ярим йиллик	3 чорак	4 чорак
1	Давр харажатлари	60 872 023	55 511 248	94 540 516	26 416 765	26 172 710	41 951 040
	- Маъмурий харажатлар	23 616 366	16 244 946	35 320 554	11 352 793	10 324 802	13 642 959
	- Бошқа операцион харажатлар	37 255 658	39 266 302	59 219 962	15 063 973	15 847 908	28 308 081
2	Асосий фаолиятдан олинган бошқа даромадлар	404 789	564 346	15 995 269	15 695 269	150 000	150 000
3	Асосий фаолиятдан олинган фойда (зарар)	-60 467 234	-54 946 902	-78 545 247	-10 721 497	-26 022 710	-41 801 040
4	Молиявий фаолиятдан олинган даромад	84 493 964	104 039 281	126 590 521	73 621 479	9 303 512	43 665 530
	- дивидендлар шаклидаги даромадлар	79 461 546	96 592 640	121 628 212	69 660 420	8 802 912	43 164 880
	- валюта курси фарқидан даромадлар	2 164 748	1 635 340	1 806	556	600	650
5	- бошқа даромадлар (фоизлар)	2 867 670	5 811 301	4 960 503	3 960 503	500 000	500 000
6	Молиявий фаолиятдан боғлиқ харажатлар	19 504 769	8 341 451	260 000	0	0	260 000
	- фоизлар шаклидаги харажатлар	9 500 000	7 477 931	260 000	0	0	260 000
	- валюта курси фарқидан зарарлар	10 004 769	863 520	0	0	0	0
7	Умумхўжалик фаолиятининг фойдаси (зарари)	4 521 961	40 750 929	47 785 274	62 899 983	-16 719 198	1 604 490
8	Солиқлардан олдинги молиявий натижа	4 521 961	40 750 929	47 785 274	62 899 983	-16 719 198	1 604 490
9	Даромад солиғи	0	0	0	0	0	0
10	Бошқа солиқлар	0	0	0	0	0	0
11	Соф фойда	4 521 961	40 750 929	47 785 274	62 899 983	-16 719 198	1 604 490

"Ўзкимёсаноат" АЖнинг ижро аппарати фаолияти самарадорлиги муҳим кўрсаткичлари

№	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	2021 йилга, режа			
			1 чорак	1 ярим йиллиги	9 ой	йил
I. Асосий кўрсаткичлари (ижро аппарати бўйича)						
1	Активлар рентабеллиги	коэффициент	-5 525 587	62 899 983	46 180 785	47 785 274
2	Абсолют ликвидлик коэффициенти	коэффициент	-0,003	0,029	0,022	0,022
3	Молиявий барқарорлик коэффициенти	коэффициент	14,30	6,83	4,92	3,52
4	Тўлов қобилияти коэффициенти	коэффициент	229,84	94,66	72,68	46,55
II. Қўшимча кўрсаткичлари						
	Ижро аппарати кўрсаткичлари					
1	Абсолют ликвидлик коэффициенти	коэффициент	4,06	2,12	1,13	0,78
2	Коррупцияга қарши мувофиқлик тизимини ривожлантириш (режалаштирилган тадбирларни амалга ошириш)	%	0	0	0	100
	Саноат кўрсаткичлари					
3	Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати	%	105,8	110,3	118,3	126,9
4	Инвестицияларни ўзлаштириш	млн. долл	30,9	68,3	128,7	281,4
5	Экспорт ҳажми	млн. долл	38,5	80,9	167,1	256,9
6	Махаллийлаштириш дастури бўйича ишлаб чиқариш	млрд. сум	312,5	664,4	1082	1467,1
7	Соф фойда	млрд. сум	-50,8	491,5	773,0	808,2
8	Маҳсулотларни сотишдан рентабеллик, %	%	-2,0	15,6	16,6	13,3

Изоҳ: Ҳукумат томонидан қабул қилинган қарорларга биноан кўрсаткичларга ўзгартиришлар киритиш мумкин

2021 йил учун "Ўзкимёсаноат" АЖ бошқаруви раиси ўринбосарларининг иш самарадорлигини баҳолаш кўрсаткичлари (KPI)

(Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 28 июлдаги 467-сон қарорининг 11-иловага мувофиқ)

Т/р	Асосий кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	2021 йил, режа	
			III чорак	IV чорак
I. Бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари <i>(ишлаб чиқариш, маҳаллийлаштириш, саноат ва ахборот технологиялари соҳасида кооперацион алоқаларни кенгайтириш масалалари)</i>				
1	Товар маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми	млрд. сўм	2 542,7	2 401,7
2	Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати	фоиз	121,5	134,4
3	Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ҳажми (соф ҳолда), шу жумладан:	минг тонна	392,7	372,9
	азотли	минг тонна	302,3	280,5
	фосфорли	минг тонна	33,6	30,8
	калийли	минг тонна	56,8	61,5
4	Ишга туширилган лойиҳалар ҳисобига ишлаб чиқариладиган янги турдаги маҳсулотлар сони ва ҳажми	та	3	4
		млрд. сўм	20,9	56,8
5	Маҳаллийлаштириш дастури доирасида ишлаб чиқариладиган маҳсулот турлари ва ҳажми	та	26	26
		млрд. сўм	417,6	385,1
6	Импорт ҳажмини қисқартириш, жумладан:	млн.долл	18,2	17,6
	маҳаллийлаштириш ҳисобига	млн.долл	16,7	16,1
	тармоқлараро саноат кооперацияси ҳисобига	млн.долл	1,5	1,5
7	Ўқилғи-энергия ресурсларини тежаш ҳажми, жумладан:	тонна ш.ё.ҳ.	27 605	27 625
	табiiй газ бўйича	минг куб метр	3 814	3 121
	электр энергияси бўйича	минг кВт соат	188 463	195 163
8	"Ijro.gov.uz" ижро интизоми идоралараро ягона электрон тизими орқали топшириқ ва вазифалар ижросининг таъминланиши	фоиз	100	100

Т/р	Асосий кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	2021 йил, режа	
			III чорақ	IV чорақ
II. Бошқаруви раисининг ўринбосари (иқтисодиёт ва молия масалалари)				
1	Маҳсулотларни сотишдан соф тушум суммаси	млрд. сўм	2 357	2 070
2	Минерал ўғитларни биржа савдоларига қўйиш ҳажми (физик ҳажмда)	минг тонна	540,2	482,8
3	Айланувчанлик коэффициенти:			
	- дебитор қарздорлик	кун	90	90
	- кредитор қарздорлик	кун	90	90
4	Маҳсулотларни сотишдан рентабеллик даражаси ва соф фойда миқдори	фоиз	12	8
		млрд. сўм	231,9	118,5
5	Таннарх ва ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш	фоиз	1,6	1,5
		млрд. сўм	143,8	144,2
6	Бюджетга тўловлар прогнозини бажарилиши	фоиз	100	100
7	Ташқи қарзларни қайтариш графиклари бўйича тўловлар суммаси.	млрд. сўм	855,3	
8	Молиявий ҳисоботларни ҳалқаро стандартлари бўйича аудитдан ўтказиш.	корхона сони	-	4
9	“Ijgo.gov.uz” ижро интизоми идоралараро ягона электрон тизими орқали топшириқ ва вазифалар ижросининг таъминланиши	фоиз	100	100
III. Бошқаруви раисининг ўринбосари (инвестициялар ва инновациялар масалалари)				
1	Барча манбалар ҳисобидан инвестицияларни ўзлаштириш ҳажми	млн.долл	60,4	152,7
2	Тўғридан-тўғри инвестицияларни ўзлаштириш ҳажми	млн.долл	51,9	126,5
3	Инвестиция дастури доирасида тайёрланадиган лойиҳаолди ҳужжатлари сони ва уларнинг қиймати	та	2	2
		млн.долл	100,0	950,0
	ишлаб чиқиш	та	2	2
		млн.долл	100,0	950,0

Т/р	Асосий кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	2021 йил, режа	
			III чорак	IV чорак
	тасдиқлаш	та	2	2
		млн.долл	100,0	950,0
4	Кўшма корхоналар ташкил этиш ва хусусийлаштириш орқали жалб қилинадиган инвесторлар сони	та	1	2
5	Инвестиция дастурига асосан ишга тушириладиган лойиҳалар қиймати, сони ва яратиладиган иш ўринлари	млн.долл	14,6	11,9
		та	2	4
		нафар	74	71
6	Технологик кластерлар негизида амалга ошириладиган инвестиция лойиҳалари доирасида:			
	молиявий манбалари аниқланадиган лойиҳалар умумий сони ва қиймати	та	2	10
		млн.долл	21,8	1 856,8
	ишлаб чиқилладиган лойиҳаолди ҳужжатлар умумий сони ва қиймати	та	5	10
		млн.долл	222,6	2 140,0
	тасдиқланадиган лойиҳаолди ҳужжатлар умумий сони ва қиймати	та	-	8
		млн.долл	-	1 202,6
7	“Ijro.gov.uz” ижро интизоми идоралараро ягона электрон тизими орқали топшириқ ва вазифалар ижросининг таъминланиши	фоиз	100	100